

Ert datum:
2025-02-11

Datum:
2025-04-25

Er ref:
S2025/00247

Diarienummer:
UHM-2025-0063

Socialdepartementet
Enheten för sjukvård och läkemedelsfrågor
s.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till s.sl@regeringskansliet.se

Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete (Ds 2024:33)

Inledning

Den offentliga upphandlingen idag uppgår till uppskattningsvis 921 miljarder eller cirka 18 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (2022). Drygt 1000 upphandlande organisationer annonserade under 2023 över 17 000 upphandlingar.

Upphandlingsmyndigheten har det samlade ansvaret för att utveckla, förvalta och stödja den offentliga upphandlingen. Myndighetens uppdrag är att verka för rättssäkra, effektiva och hållbara upphandlingar till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling. Myndigheten begränsar därför detta yttrande till det avsnitt av promemorian som bedöms ha störst anknytning på upphandlingslagstiftningen; avsnitt 10 avseende Gränssamverkan inom ambulanssjukvården.

Flera utredningar har lyft fram behovet av en översyn av regelverket på hälso- och sjukvårdsområdet för att möjliggöra för utländsk hälso- och sjukvårdspersonal och utländska hälso- och sjukvårdsresurser att verka i Sverige och för sådana resursers försörjning av materiel. Bland annat förs detta fram i betänkandet Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga (SOU 2022:6). Det är av stor vikt att det internationella samarbete som Sveriges säkerhetspolitiska och militära strategi bland annat bygger på, inte minst nu när Sverige är medlem i Nato, inte försvåras av den svenska lagstiftningen på hälso- och sjukvårdsområdet.

Generellt om promemorian och dess förslag

Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete Ds 2024:33 (promemorian) innehåller förslag som syftar till att säkerställa att Sveriges lagstiftning på hälso- och sjukvårdsområdet är anpassad för

Ert datum:
2025-02-11

Datum:
2025-04-25

Er ref:
S2025/00247

Diarienummer:
UHM-2025-0063

internationella samarbeten, särskilt med avseende på kriser, katastrofer samt säkerhet och försvar. Fokus ligger på att förbättra de rättsliga förutsättningarna för internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete i Sverige och utomlands.

Upphandlingsmyndighetens synpunkter

Upphandlingsmyndigheten gör bedömningen att promemorians förslag inte direkt påverkar upphandlingslagstiftningen. Myndigheten har uppmärksammat att utredaren i promemorian redogör för det faktum att utredningen kontinuerligt har brottats med EU-rätten genom att de konstaterar att ”EU-rätten uppenbarligen inte är utformad med avsikt att underlätta internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete i svåra situationer, i synnerhet inte utanför kretsen av EU- och EES-länder” (sidan 3). I detta remissvar vill Upphandlingsmyndigheten framföra att myndigheten med ett tydliggjort och finansierat uppdrag som rör beredskapsfrågor i upphandling skulle kunna bidra genom att fördjupa, utveckla och förvalta befintligt rättsligt stöd kring bl.a. tillämpningen av de undantagsbestämmelser i fördragen, direktiven och upphandlingslagarna som är särskilt relevanta ur ett beredskapsperspektiv.

Gränssamverkan inom ambulanssjukvården

Promemorian föreslår bland annat följande ändring av Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) avseende gränssamverkan inom ambulanssjukvården genom att införa nedanstående nya paragraf.

7 kap.

Gränssamverkan inom ambulanssjukvården

10 §

Regionen får komma överens med en huvudman eller motsvarande i Danmark, Finland eller Norge om att regionen och den utländska huvudmannen eller motsvarande kan begära bistånd från och lämna bistånd till varandra för insatser inom sjuktransporter och prehospital akutsjukvård.

Vid sådan gränssamverkan som avses i första stycket får regionen bedriva hälso- och sjukvårdsverksamhet i Danmark, Finland och Norge.

Enligt promemorian finns det redan i dag ett gränsöverskridande samarbete inom ambulanssjukvården. Upphandlingsmyndigheten besitter inte detaljkunskap i hur dessa samarbeten är reglerade. I upphandlingslagstiftningen finns ett antal undantagsbestämmelser som kan innebära att sådana samarbetsavtal inte behöver konkurrensutsättas. Det gäller bland annat för samarbetsavtal som innebär att vissa upphandlande organisationer kan träffa samarbetsavtal med varandra utan att genomföra upphandlingar enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) och lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK). Det finns även undantag för upphandling enligt vissa internationella regler i upphandlingslagstiftningen, som kan vara värda att ha i åtanke vid det fortsatta arbetet med förslagen i promemorian.

Ert datum:
2025-02-11

Datum:
2025-04-25

Er ref:
S2025/00247

Diarienummer:
UHM-2025-0063

Härigenom gör Upphandlingsmyndigheten således bedömningen att det kan finnas en indirekt koppling till upphandlingslagstiftningen. För att uppnå syftet med promemorians förslag att säkerställa att Sveriges lagstiftning på hälso- och sjukvårdsområdet är anpassad för internationella samarbeten, särskilt med avseende på kriser, katastrofer samt säkerhet och försvar, bör detta beaktas i det fortsatta arbetet med lagförslaget. Upphandlingsmyndigheten instämmer i och betonar vikten av promemorians redogörelse av ett ömsesidigt samarbete mellan två huvudmän (sidan 246).

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker sammanfattningsvis förslaget om tillägg till hälso- och sjukvårdslagen avseende gränssamverkan inom ambulanssjukvården.

Generaldirektör Anja Clausin har beslutat i detta ärende. Upphandlingsspecialist Stefan Gudasic har varit föredragande. I handläggningen har även seniora juristerna Henrik Grönberg och Magnus Lindbäck deltagit.

Anja Clausin

Stefan Gudasic